

Elektronicaweg 2, 2628 XG Delft, Postbus 5094, 2600 GB Delft
T +31 15 750 16 00 W rps.nl

ENERGIE MANAGEMENT ACTIEPLAN 2015-2019

RPS advies- en ingenieursbureau
RPS analyse

Referentienummer	1504484
Auteur	Mevr. H. Gaasbeek
Gecontroleerd door	R.J. Pullen
Datum	29-08-2016
Versie	Definitief

INHOUDSOPGAVE

- 1. INLEIDING 3**
  - 1.1. De CO₂ prestatieladder 3
  - 1.2. Over RPS.....3
  - 1.3. Bedrijfsgrootte en organisatiegrenzen 4

- 2. CO₂ INVENTARISATIE: ONTWERP EN ONTWIKKELING.....5**
  - 2.1. Scope 5
  - 2.2. Energiestromen van de bedrijfsonderdelen 5
  - 2.3. Energie Prestatie Indicatoren (EnPI) 5
  - 2.4. CO₂ footprint 2015 6

- 3. CO₂ REDUCTIEBELEID 8**
  - 3.1. Visie RPS.....8
  - 3.2. CO₂ doelstellingen plus maatregelen 8
    - 3.2.1. CO₂ reductiedoelstellingen kwantitatief.....8
    - 3.2.2. Kwalitatieve doelstellingen en maatregelen 9
      - 3.2.2.1. Brandstof voor gebouwverwarming (scope 1) 9
      - 3.2.2.2. Brandstof voor voertuigen (scope 2).....9
      - 3.2.2.3. Elektriciteit (scope 2).....11
      - 3.2.2.4. Zakelijk verkeer met privéauto (scope 2) en vliegtuig (scope 3) 11

- 4. OPERATIONEEL BEHEER.....12**
  - 4.1. Rapportage en beoordeling 12

1. INLEIDING

1.1. De CO₂ prestatieladder

De CO₂ prestatieladder is een instrument dat bedrijven die meedoen aan aanbestedingen moet stimuleren tot CO₂ bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en in de projecten. Dit uit zich voornamelijk in energiebesparingen. Het is van toepassing op alle vestigingen en medewerkers van RPS advies- en ingenieursbureau en RPS analyse en betreft alle energiestromen van het bedrijf en de projecten waarop een CO₂ gerelateerd gunningsvoordeel is verkregen.

RPS heeft het doel te voldoen aan de eisen van de CO₂ prestatieladder en in navolging hiervan is dit rapport gemaakt. Dit rapport is opgesteld conform de NEN-EN-ISO 50001 en het Handboek van de CO₂ prestatieladder versie 3.0. Voor beschrijvingen, definities begrippen, werkmethodes en achtergrondgegevens wordt verwezen naar deze publicaties.

In dit document worden de CO₂ reductiedoelstellingen kwantitatief en kwalitatief weergegeven volgens de voorwaarden gesteld in de ISO 50001. De verwijzingen zijn hieronder weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1: Verwijzingen ISO 50001 naar hoofdstukken in document.

ISO 50001	Onderwerp	Hoofdstuk/document
§ 4.4.3	Uitvoeren van een energiebeoordeling	Energiebeoordeling (eindevaluatie Energie management programma 2011-2015)
§ 4.4.4	Uitgangswaarden voor energieverbruik	Hst 2.4
§ 4.4.5	Energie Prestatie Indicatoren	Hst 2.3
§ 4.4.6	Doelstellingen, taakstellingen, actieplan	Hst 3
§ 4.6.1	Monitoren, meten en analyseren	Energie emissie inventaris en energie audit verslag en energiebeoordeling
§ 4.6.4	Afwijkingen, correcties, corrigerende en preventieve maatregelen	Energiebeoordeling Hst 4

1.2. Over RPS

RPS is een onafhankelijk advies- en ingenieursbureau. Met een team van 350 specialisten werken we dagelijks, vanuit verschillende disciplines, aan een mooier, veiliger en gezonder Nederland.

We zijn een onderdeel van de RPS Group Plc, een Engels beursgenoteerd adviesbureau. Het gehele bedrijf heeft meer dan 4500 medewerkers wereldwijd verdeeld over 85 vestigingen in Nederland, Engeland, Ierland, Rusland, Verenigde Staten, Canada, Australië, Zuidoost Azië, Brazilië, Midden-Oosten en Afrika

RPS Nederland is actief in de werkvelden 'Gebouwen, Gebiedsinrichting & Infrastructuur' en 'Milieu & Veiligheid en Laboratoria' en actief vanuit de volgende vestigingen:

Vestiging	Adres
Delft	Elektronicaweg 2 2628 XG Delft
Breda	Minervum 7002 4817 ZL Breda
Leerdam	Prins Mauritsstraat 17 4141 JC Leerdam
Zwolle	Ampèrestraat 35 8013 PT Zwolle

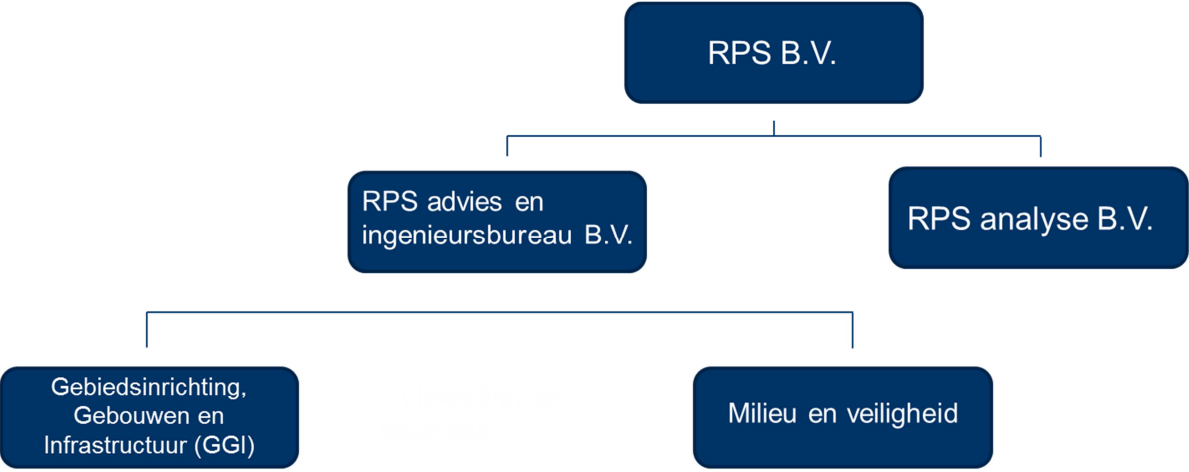
Momenteel bestaat het bedrijf uit twee verschillende werkmaatschappijen:

- RPS advies- en ingenieursbureau bv.
- RPS analyse bv.

Voor de dagelijkse bedrijfsvoering beschikt RPS over diverse kwaliteitsaccreditaties en –certificaten, zoals de NEN-EN-ISO 9001 voor kwaliteitsmanagement en de NEN-EN-ISO 14001 voor milieuzorgsystemen.

1.3. Bedrijfsgrootte en organisatiegrenzen

Op basis van de CO₂-footprint van voorgaande jaren kan worden geconcludeerd dat RPS valt in de categorie tot en met 2500 ton CO₂. Dit betekent dat RPS geclassificeerd wordt als een middelgroot bedrijf.

Figuur 1: Oranizational boundary RPS

De organisatiegrenzen zijn bepaald conform de laterale methode zoals besproken in het handboek van de CO₂ prestatieladder. Dit wordt binnen het GHG-protocol ‘organizational boundary’ genoemd. Vanuit de hoogste top van de hiërarchie van het bedrijf worden de zeggenschapsrelaties tussen bedrijven weergegeven. Voor RPS is dit weergegeven in Figuur 1 en hieruit blijkt dat de gehele CO₂ prestatie van RPS bv. wordt gecertificeerd.

2. CO₂ INVENTARISATIE: ONTWERP EN ONTWIKKELING

2.1. Scope

Voor de certificering op trede drie van de CO₂ prestatieladder is het nodig om alle scope 1 en 2 emissies in kaart te hebben gebracht. Scope 1 emissies zijn de directe emissies die worden uitgestoten door installaties in eigendom van RPS zoals het wagenpark of door eigen gasgebruik. Scope 2 emissies zijn de emissies die ontstaan door de opwekking van elektriciteit, warmte etc. door installaties die niet van RPS zijn.

2.2. Energiestromen van de bedrijfsonderdelen

De vier verschillende vestigingen van RPS zoals weergegeven in paragraaf 1.2 hebben ieder hun eigen energiestromen. Deze zijn gesplitst in scope 1 en scope 2 energiestromen. In Tabel 2 zijn de verschillende energiestromen weergegeven voor de verschillende locaties.

Tabel 2: energiestromen van de verschillende vier vestigingen

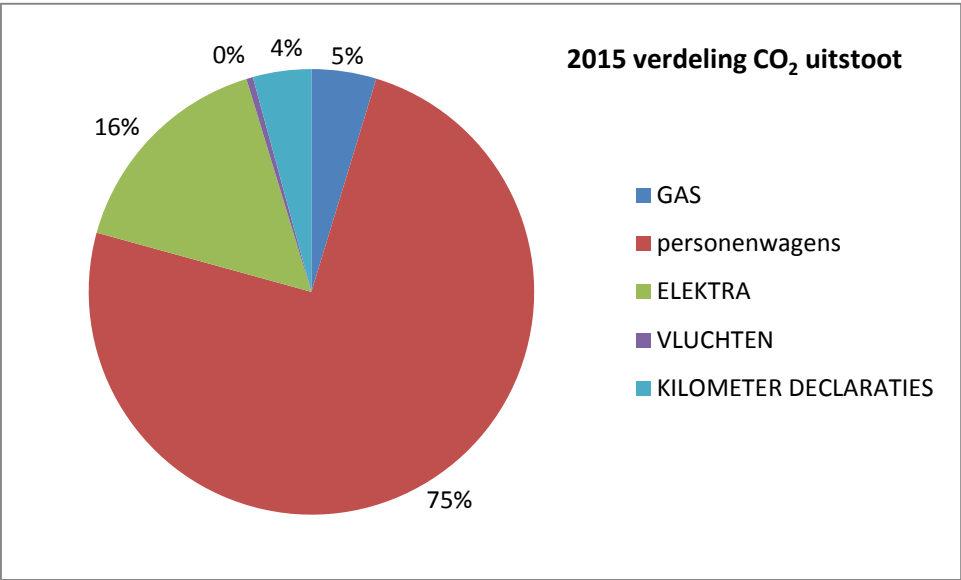
Vestiging	Scope 1	Scope 2
Delft	Gas	Elektriciteit
	Auto's	Vliegverkeer
Breda	Gas	Elektriciteit
	Auto's	Vliegverkeer
Leerdam	Gas	Elektriciteit
	Auto's	Vliegverkeer
Zwolle	Gas	Elektriciteit
	Auto's	Vliegverkeer

2.3. Energie Prestatie Indicatoren (EnPI)

Om een eerlijke vergelijking te maken en te beoordelen of er werkelijk een reductie heeft plaatsgevonden zijn er door RPS Energie Prestatie Indicatoren (EnPI) opgesteld. Hoe deze factoren eruit zien kan door RPS zelf mag worden bepaald, maar welke enige robuustheid te hebben. Bijvoorbeeld het reduceren van de CO₂ uitstoot van het wagenpark is alleen zinvol als zij niet afhankelijk is van de groei van de organisatie. Met andere woorden: de factoren die de reductie beïnvloeden moeten vooral te maken hebben met de te nemen energiebesparingsmaatregelen vanuit het energiemanagementprogramma.

Tabel 3: Energie Prestatie Indicatoren RPS

Energiestroom	Uitdrukken CO ₂ per eenheid	Factoren die significant invloed hebben	Factoren die geen/weinig invloed hebben
Elektriciteit	CO ₂ /m ² gebruiks-vloeroppervlak	Klimaatjaar Verhuizing Installatie-aanpassingen	Aantal fte
Gas	CO ₂ /m ³ gebruiksinhoud	Klimaatjaar Verhuizing Installatie-aanpassingen	Aantal fte
Auto's	CO ₂ /km	Zuinigheid auto's	Aantal fte Aantal gereden kilometers
Vliegreizen	CO ₂ /fte	Aantal vluchten Aantal fte	-
Kilometerdeclaraties	CO ₂ /fte	Meer mensen met het openbaar vervoer Aantal fte	-

2.4. CO₂ footprint 2015

2015 is gekozen als basisjaar voor de CO₂ inventarisatie van 2015-2019. Alle energiestromen van 2015 zijn omgerekend met de nieuwe CO₂ emissie factoren op de site van de Milieubarometer.nl.

De totale footprint van 2011 is weergegeven in Tabel 4. Voor elke locatie is apart berekend hoeveel ton CO₂ er zijn uitgestoten in scope 1 en in scope 2. Vervolgens zijn deze opgeteld naar een totale hoeveelheid uitgestoten CO₂.

Tabel 4: CO₂ footprint 2015

		Eenheid	Factor	Omreken- Eenheid (ENPI)	Hoeveelheid	CO ₂ uitstoot	EnPi
Scope 1						(in ton)	
Gas	Totaal	m ³	1,88	kg CO ₂ /m ³	-	121,3	4,69
	Delft	m ³	1,88	kg CO ₂ /m ³	13.968	7,1	3,61
	Breda	m ³	1,88	kg CO ₂ /m ³	3.795	23,7	5,13
	Leerdam	m ³	1,88	kg CO ₂ /m ³	12.566	13,3	3,33
	Rotterdam	GJ	20,0	Kg CO ₂ /m ³	667	13,3	4,18
	Zwolle	m ³	1,88	kg CO ₂ /m ³	27.115	51,1	7,20
Wagenpark	Diesel	liter	3,23	kgCO ₂ /liter	47.361	1799,8	0,21
	Benzine	liter	2,74	kgCO ₂ /liter	557.202	129,8	0,19
	LPG	liter	1,81	kg/CO ₂ /liter	1.693	3,1	0,12
Totaal scope 1					n.v.t.	2054,2	n.v.t.

		Eenheid	Factor	Omreken- eenheid	Hoeveelheid	CO ₂ uitstoot	EnPi
Scope 2					(in kWh)	(in ton)	Kg CO ₂ /m ²
Elektra	Totaal	kWh	0,526	kg CO ₂ /kWh	344.595	233,5	48,29
	Delft	kWh	0,526	kg CO ₂ /kWh	188.258	99,0	98,90
	Breda	kWh	0,526	kg CO ₂ /kWh	54.129	28,5	36,73
	Leerdam	kWh	0,526	kg CO ₂ /kWh	100.440	52,8	55,29
	Rotterdam	kWh	0,526	kg CO ₂ /kWh			28,79
	Zwolle	kWh	0,526	kg CO ₂ /kWh	1.768	0,9	0,79
Vluchten	Enkele reis <700 km	km	0,297	kg CO ₂ /km	15.622	4,6	13,67
	Enkele reis 700-2500 km	km	0,2	kg CO ₂ /km	6.622	1,3	3,90
	Enkele reis >2500 km	km	0,147	kg CO ₂ /km	44.730	6,6	19,38
Totaal scope 2						427,5	

		Eenheid	Factor	Omreken- eenheid	Hoeveelheid	CO ₂ uitstoot	EnPi
Scope 3						(in ton)	
Declaraties	Kilometers	km	0,220	kg CO ₂ /km	478658	105,1	287,23
	OV	km	0,0610	kg CO ₂ /km	77239	4,7	12,80
Totaal scope 3						109,8	
Totaal 2015						2591,5	

3. CO₂ REDUCTIEBELEID

3.1. Visie RPS

RPS wil pragmatisch omgaan met vastgestelde milieuaspecten om tot significante verbetering te komen. Milieucommitment is binnen RPS geen loze zaak. RPS wil zich naast het commitment van verbetering van de milieuprestaties binnen de eigen organisatie tevens richten op het helpen van opdrachtgevers met hun duurzaamheidsdoelstellingen.

Op de milieuaspecten uit het Milieu Aspecten Register (MAR) dat is opgesteld, heeft een beoordeling plaats gevonden op de mate van verbeterpotentieel versus het gebruik (of de hoeveelheid). Hieruit zijn de milieuaspecten met het grootste milieuverbetering potentieel geïdentificeerd:

- mobiliteit medewerkers (lucht, grond –en hulpstoffen en energieverbruik);
- Energieverbruik (verlichting en gebruik apparatuur);
- gebruik van chemicaliën voor de vestiging Breda (lucht, waterverbruik- en verontreiniging, bodem en afval);
- Papier (grond- en hulpstoffen, afval);
- inkoopproces (afval en grond- en hulpstoffen).

3.2. CO₂ doelstellingen plus maatregelen

3.2.1. CO₂ reductiedoelstellingen kwantitatief

De kwantitatieve doelstellingen voor 2019 zijn gebaseerd op de CO₂-footprint van 2015.. Deze reductie zal berekend worden aan de hand van de EnPI's en zijn weergegeven in Tabel 5. Omdat het wagenpark het de grootste uitstoot van CO₂ veroorzaakt voor RPS zal daar ook de grootste (absolute) winst te halen zijn.

Tabel 5: Kwantitatieve reductie doelstellingen RPS 2015-2019

Scope	Reductiedoelstelling op ENPI's	CO ₂ vermindering ENPI
Scope 1		
Gas	3%	-0,14 kg CO ₂ /m ³
Wagenpark ¹	5%	-0.01 kg CO ₂ /km
Scope 2		
Elektriciteit	100%	-48,29 CO ₂ /m ²
Vluchten	0%	-
Kilometer declaraties	0%	-
Groene energie		
Gecertificeerde groene stroom	100%	-

¹ Omdat het wagenpark van RPS voor 99% uit dieselauto's bestaat is hier alleen gekeken naar de dieselauto's.

3.2.2. Kwalitatieve doelstellingen en maatregelen

RPS heeft en blijft zich tot doel stellen het CO₂ gebruik van de organisatie te reduceren. De grootste reducties zijn zoals te zien in te halen in de mobiliteit en in het energieverbruik van de gebouwen. Het energiegebruik van gebouwen is dan opgedeeld in de warmte (dus gasverbruik dus scope 1) en het elektriciteitsverbruik (door vooral koeling en verlichting dus scope 2).

In de paragrafen hierna worden per scope puntsgewijs de belangrijkste maatregelen beschreven die de afgelopen jaren zijn genomen gevolgd door de nieuwe maatregelen die moeten leiden tot de reductie. Wanneer voorgenomen maatregelen ook zijn vermeld op de SKAO website is tussen haakjes weergegeven hoe ambitieus deze is. Dit kan zijn: standard, vooruitstrevend of ambitieus.

3.2.2.1. Brandstof voor gebouwverwarming (scope 1)

Per jaar wordt er voor brandstof voor gebouwen een reductie beoogd van -0.03 kg CO₂/m³. Jaarlijks wordt er naar de meterstanden gekeken of de beoogde reductie behaald is. De volgende maatregelen moeten hiervoor zorgen:

- Van alle gebouwen dienen energielabels bekend te zijn en aan de hand hiervan zullen maatregelen worden opgesteld (m.b.v. ideeën van de medewerkers) om energiereductie te realiseren. Dit geldt specifiek voor de nieuwe vestiging in Zwolle waar nog geen energieprestatie en geen maatwerkadvies is opgesteld conform de BRL 9500. (maatregel bij gebouwen van B, C of D-label vooruitstrevend)
- CV-ketels worden overal jaarlijks gereinigd.
  - Bij onderhoud aan het pand worden duurzame alternatieven onderzocht
  - Inventariseren ideeën eigen mensen over het “beter” maken van eigen gebouwen. (zonwering, optimaal gebruik maken warmte van zon etc.)
- Instructies naar de medewerkers om verwarming uit te zetten bij het verlaten van het pand.

3.2.2.2. Brandstof voor voertuigen (scope 2)

Per jaar wordt een reductie van 0.002 kg CO₂/km verwacht. Dit zal gerealiseerd worden door:

- Voor het kiezen van een nieuwe auto (diesel) worden er vanaf 2016 harde grenzen gezet op de CO₂ uitstoot. Bij het kiezen van een auto met een lagere uitstoot zal het maximale leasebedrag [er maand iets hoger worden. Hieronder in Tabel 6 staan de getallen voor de maximale uitstoot en maandelijks het voordeel bij een lagere uitstoot (maatregel is vooruitstrevend). Per jaar wordt loop ongeveer een vierde van de contracten van het wagenpark af. Daarom wordt er verwacht dat de CO₂ reductie geleidelijk zal gaan over de 5 jaar

Tabel 6: Lease auto beleid vanaf 2016

Categorie leaseauto	Max. leasebedrag per maand	Max. leasebedrag per maand
I	CO2 < 90	CO2 < 100
	+ € 15,-	
II	CO2 < 100	CO2 < 110
	+ € 15,-	
III	CO2 < 100	CO2 < 110
	+ € 15,-	

- Het gebruik van het planningsysteem ORTEC voor de buitendiensten van RPS, dat erop gericht is om het woon-werk verkeer en werk-werk verkeer te optimaliseren. Volgens ORTEC zelf zou dit een reductie van 10% op de uitstoot van kunnen opleveren op de buitendienst. Er wordt verwacht dat de reductie in eerste instantie in de eerste jaren zit omdat je dan vergelijkt met de jaren zonder het gebruik van ORTEC. Het gaat om een reductie op de gehele uitstoot en niet op de CO₂ indicatoren. Hierdoor zullen we deze reductie ook niet direct terugzien in de cijfers.
- Het bijscholen van medewerkers van de buitendienst om zo efficiënter te kunnen inplannen. Als een medewerker meerdere werkzaamheden kan uitvoeren op 1 locatie zal dit een reductie in geregen kilometers brengen. (gerelateerd aan de reductie van ORTEC).
- Het carpoolen waar redelijkerwijs mogelijk. Dit zal alleen een reductie opleveren op de gehele uitstoot. Deze maatregel wordt al regelmatig door de medewerkers gebruikt maar we zullen niet terugzien in de CO₂ prestatie indicatoren.
- Medewerkers attenderen op het controleren van de bandenspanning (via mail). Veel medewerkers hebben een auto die zelf de bandenspanning weergeeft. Er wordt verwacht dat deze maatregel een minimale reductie opleveren omdat de meeste medewerkers in de eigen auto al zien wanneer de spanning te laag is.
- De afgelopen jaren is heel RPS al over gegaan op HNW. Voor elke fte is er 0,7 werkplek. Hierdoor worden werknemers gestimuleerd om meer thuis te werken of op andere locaties dicht bij huis. Dit zal CO₂ reductie geven in de mobiliteit (lager gereden aantal kilometers) en in het energieverbruik van de gebouwen (minder stookkosten). RPS zal HNW in de komende 4 jaar blijven stimuleren. Dit zal een kleine reductie opleveren op de totale uitstoot. Dit kunnen we waarschijnlijk niet terugzien in de cijfers.
- Verder uitrollen van het periodiek informeren van medewerkers over het verbruik van hun leaseauto (maatregel vooruitstrevend). Een deel van de berijders krijgt al wel een update per email opgestuurd. Het gaat om een gedragsverandering bij de medewerkers dus moeilijk in te schatten wat dit zal opleveren. Daarom gaan we er vanuit dat dit per jaar een gelijke verbetering op het verbruik zal opleveren
- Ontwikkelingen rond elektrische auto's goed in de gaten blijven houden. Wanneer rendabel voor RPS, proef opstarten met het uitbreiden van het wagenpark met elektrische auto's.

- Stimuleren elektrisch rijden: Onderzoeken van de mogelijkheden voor elektrische laadpalen bij andere locaties dan Delft (vooruitstrevend/ambitieuus). Zal niet direct een reductie opleveren.

Per jaar wordt berekent wat de uitstoot is

3.2.2.3. Elektriciteit (scope 2)

- RPS wil in het jaar 2016 voor alle gebouwen overgaan op gecertificeerde groene stroom (vooruitstrevend). Het eerste jaar al dit een reductie opleveren van 100%.
- Verder bewustmaken van medewerkers over de onderwerpen:
  - Klimaatbeheersing gebouwen; ventilatie/airconditioning uit bij verlaten werkplek
  - Verlichting; na verlaten ruimte lichten uit doen
  - Gebruik maken van duurzame verlichting (spaarlampen, LED etc.).

Veel van deze maatregelen werden ook al genomen in de afgelopen jaren dus de reductie zal minimaal zijn. De reductie zal vooral gehaald worden bij vervanging van lampen. Er zal dit jaar bijgehouden gaan worden hoeveel lampen er vervangen zijn om op die manier een idee te krijgen wat de besparing hierop is.

- Aanschaf en gebruik van kantoorapparatuur
  - Desktop en monitor uitschakelen
  - Stekker uit het stopcontact van oplaadbare apparaten
  - Laptop uitschakelen indien niet in gebruik
  - Activeren van screensavers
  - Printers en kopieermachines met goede power save modus

Deze maatregelen werden in het vorige plan ook al genomen.

- Jaarlijks optimaliseren van het klimaatsysteem (vooruitstrevend)

3.2.2.4. Zakelijk verkeer met privéauto (scope 2) en vliegtuig (scope 3)

Onderstaande maatregelen worden genomen maar omdat de cijfers van het gebruik geëxtrapoleerd worden zien we reducties niet terug in de resultaten.

Privé auto:

- Het carpoolen waar redelijkerwijs mogelijk
- Medewerkers attenderen op het controleren van de bandenspanning (vooruitstrevend)
- Stimuleren van openbaar vervoer
- De afgelopen jaren is heel RPS over gegaan op HNW. Voor elke fte is er 0,7 werkplek. Hierdoor worden werknemers gestimuleerd om meer thuis te werken of op andere locaties dichterbij huis. Dit zal CO₂ reductie geven in de mobiliteit (lager gereden aantal kilometers) en in het energieverbruik van de gebouwen (minder stookkosten). RPS zal HNW in de komende 4 jaar blijven stimuleren

Vliegverkeer:

- Waar mogelijk vergaderingen met buitenlandse klanten/collega's via video-conference.

4. OPERATIONEEL BEHEER

Om zich op milieuvlak continue te blijven verbeteren heeft RPS een (milieu-)managementsysteem ingericht. Dit systeem is gecertificeerd conform de NEN-EN-ISO 14001. Dit nieuwe energiemangement programma zal in dit systeem opgenomen worden.

De eindverantwoordelijke voor het voldoen aan dit energiemangement programma ligt bij de directeur van RPS bv, de heer F. Vrolijk. Ook de interne en externe communicatie over de CO₂ prestaties van het bedrijf ligt bij hem. Mevrouw E. Sweep is eindverantwoordelijke om te blijven voldoen aan dit programma. Dit omvat:

- Het minstens één maal per jaar monitoren van de CO₂ footprint van het bedrijf.
- Het bewaken van de doelstellingen
- Het afstemmen met de directie en het managementteam over de daadwerkelijke uitvoer de reductiemaatregelen

4.1. Rapportage en beoordeling

Jaarlijks berekenen we voor heel RPS B.V. de CO₂ footprint (scope 1 en scope 2 emissies). De input voor de berekening komt uit de energienota's, het verbruik van de leaseauto's en de vlieguren. De footprint vergelijken we met het basisjaar en de eerdere jaren gebruik makend van de EnPI's en wordt ieder jaar gerapporteerd aan de directie.

De evaluatie zal plaatsvinden middels de jaarlijkse directiebeoordeling. Indien noodzakelijk zullen de doelen worden aangepast. De directie en het managementteam committeren zich aan deze doelstellingen. Veranderingen beschrijven we jaarlijks in dit document.